

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 665/2013-8

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 6. novembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť Ľ. K., t. č. vo výkone trestu odňatia slobody, zastúpeného advokátom JUDr. J. G., T., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 4 Tdo 23/2013 z 30. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť Ľ. K. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 8. augusta 2013 doručená sťažnosť Ľ. K. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením

Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 4 Tdo 23/2013 z 30. mája 2013.

2. Sťažovateľ uviedol, že rozsudkom Okresného súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 2 T 50/2009 z 10. novembra 2009 bol uznaný za vinného zo spáchania obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držanie a obchodovanie s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. c) a d) a ods. 2 písm. e) Trestného zákona, za čo mu bol uložený trest odňatia slobody v trvaní 10 rokov.

3. Rozsudkom Krajského súdu v Trnave sp. zn. 3 To 6/2010 z 2. marca 2010 bolo odvolanie sťažovateľa proti uvedenému rozsudku okresného súdu zamietnuté.

4. Uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 23/2013 z 30. mája 2013 bolo dovolanie sťažovateľa podané v trestnom konaní odmietnuté; rozhodnutie bolo sťažovateľovi doručené 11. júna 2013.

5. Sťažovateľ poukázal na skutočnosť, že v tejto istej veci podal dovolanie aj skôr. Toto však bolo odmietnuté uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 12/2010 z 23. novembra 2010, pričom v tomto skôr podanom dovolaní namietal iné skutočnosti, než aké namietal v dovolaní neskoršom, ktoré bolo uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 23/2013 z 30. mája 2013 odmietnuté, v súvislosti s ktorým podáva túto ústavnú sťažnosť.

6. Najvyšší súd odmietol dovolanie sťažovateľa s poukazom na § 372 ods. 2 Trestného poriadku a s vysvetlením, že toto ustanovenie sa vzťahuje aj na dovolanie, ktoré bolo odmietnuté, a nie zamietnuté, pričom toto vysvetlenie neodôvodnil. Zároveň najvyšší súd konštatoval, že je systémovo neúnosné, aby sa mohlo dovolanie podávať znovu viackrát, hoci aj z iného dôvodu, čo má nútiť dovolateľa vyčerpať všetky dôvody dovolania naraz.

7. Sťažovateľ s takýmto postupom súdu nesúhlasí a domnieva sa, že mu tak bola odopretá spravodlivosť. Ustanovenie § 372 ods. 2 Trestného poriadku nezakazuje podať nové dovolanie opreté o celkom nové skutočnosti súdom ešte nepreskúmané, ak bolo iné dovolanie opreté o iné skutočnosti odmietnuté. Súd nemôže stotožňovať pojmy zamietnuté (keď sa rozhoduje po preskúmaní merita veci) a odmietnuté (keď sa odmieta podanie bez preskúmania merita veci z procesných dôvodov). Ak súd tieto pojmy stotožňuje pri výklade ustanovenia § 372 ods. 2 Trestného poriadku, musí to vo svojom rozhodnutí ústavne konformným spôsobom vysvetliť, čo sa nestalo. Za týchto okolností obmedzuje sťažovateľa podať dovolanie iba ustanovenie § 370 ods. 1 Trestného poriadku (lehota troch rokov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu).

Zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva záver, aký vyslovil najvyšší súd vo svojom rozhodnutí, že *„prax si vynútila takýto postup, ktorý má nútiť dovolateľa vyčerpať všetky dôvody dovolania naraz“*. Sťažovateľ sa domnieva, že jedine príslušné ustanovenie zákona ho môže k niečomu nútiť, nie súdna prax, a ak ho k tomu skutočne núti ustanovenie § 372 ods. 2 Trestného poriadku, musí súdna prax k nemu poskytnúť výklad zodpovedajúci ústavným štandardom, aby bolo celkom jasné, na základe akých právnych úvah k nemu prax dospela.

8. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ žiadal, aby ústavný súd prijal jeho sťažnosť na ďalšie konanie a aby v náleze vyslovil:

„Najvyšší súd Slovenskej republiky uznesením č. k. 4Tdo 23/2013 zo dňa 30.5.2013 porušil základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, článku 8 ods. 2 a 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 4Tdo 23/2013 zo dňa 30.5.2013 sa zrušuje.

Sťažovateľ netrvá na ústnom pojednávaní, súhlasí s upustením od ústneho pojednávania pred Ústavným súdom SR, náhradu trov konania si uplatňuje v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z. z. za 2 úkony právnej pomoci (á 130;16 + 7,81 x 2 = 275,94 Eura + 20% DPH -55,18 Eura, spolu 331,12 Eura).“

9. Podľa čl. 124 ústavy je ústavný súd nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Skúma pritom tak všeobecné, ako aj osobitné náležitosti návrhu (v tomto prípade sťažnosti) podľa § 49 až § 56 zákona o ústavnom súde vrátane okolností, ktoré by mohli byť dôvodom na jeho odmietnutie.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva na súdnu a inú právnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 8 ods. 2 a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru uznesením najvyššieho súdu sp. zn. 4 Tdo 23/2013 z 30. mája 2013

a v ňom uvedeným výkladom § 372 ods. 2 Trestného poriadku v súvislosti s odmietnutím jeho opakovaného dovolania a dospel k záveru, že ústavná sťažnosť je zjavne neopodstatnená.

12. Materiálny právny štát (čl. 1 ods. 1 ústavy) je postavený okrem iného na dôvere občanov v právo a právny poriadok. Podmienkou takej dôvery je stabilita právneho poriadku a dostatočná miera právnej istoty občanov. Stabilita právneho poriadku a právna istota je ovplyvňovaná nielen legislatívnou činnosťou štátu (tvorbou práva), ale tiež činnosťou štátnych orgánov aplikujúcich právo, lebo najskôr aplikáciou a interpretáciou právnej normy sa vytvára vo verejnosti vedomie toho, čo je a čo nie je právom.

Stabilitu práva, právnu istotu jednotlivca a v konečnom dôsledku tiež mieru dôvery občana v právo a v inštitúcie právneho štátu ako také preto ovplyvňuje aj to, akým spôsobom orgány aplikujúce právo, teda predovšetkým súdy, ktorých základnou úlohou je poskytovať ochranu právam, pristupujú k výkladu právnej normy. Ostatne na takom význame judikatúry súdov je vybudovaná aj doterajšia judikatúra ústavného súdu a Európskeho súdu pre ľudské práva v Štrasburgu, ktorá považuje za zákon v materiálnom zmysle práve aj judikatúru súdov (Kruslin v. Francúzsko z 24. apríla 1990, Mueller a spol. v. Švajčiarsko z 24. mája 1988).

13. Ustálenú judikatúru najvyššieho súdu a v nej obsiahnutú interpretáciu ustanovenia § 372 ods. 2 Trestného poriadku musí považovať sťažovateľ za zákon v materiálnom zmysle a za súčasť tejto právnej normy. Jej výklad najvyšším súdom neskrátil obhajovacie práva sťažovateľa a jednak preto, že mal možnosť sa obrátiť na tento súd s dovolaním (čo aj urobil), a jednak preto, že dovolací súd je síce viazaný dôvodmi dovolania (§ 385 ods. 1 Trestného poriadku), ale v rámci spravodlivosti procesu ako celku je vždy povinný zaoberať sa posúdením dopadu v dovolacom konaní preskúmaného rozhodnutia do základných práv a slobôd sťažovateľa.

14. V danej súdnej veci dovolací súd uvedené poslanie naplnil už pri preskúmaní prvého dovolania sťažovateľa; preto na podávanie ďalšieho dovolania nebol daný žiaden

racionálny procesný dôvod. Opačný postup by len zbytočne zaťažoval dovolací súd, čo vedie k poškodeniu účastníkov ostatných konaní, ktorých spory aj takto narastajúcou súdnou zahľtenosťou sa nutne ďalej predlžujú bez toho, že by pri tom bolo toto zvýšené úsilie i finančné výdaje ako na strane účastníkov, tak na strane štátu, vyvážené tým, že by bola účinnejšie poskytnutá ochrana práv dotknutých účastníkov, a tak umožniť čo najspravodlivejší a najefektívnejší priechod ich základným právam, slobodám a spravodlivosti.

15. Ústavný súd s poľutovaním konštatuje, že v tomto smere sa nenaplnil úmysel a očakávanie zákonodarcu, ktorý ustanovil nutnosť zastúpenia účastníka advokátom v konaní pred ústavným súdom/najvyšším súdom s nádejou, aby advokátsky primus zamedzil bezúčelnému podávaniu opravných prostriedkov vrátane ústavných sťažností.

16. Vzhľadom na uvedené skutočnosti ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 6. novembra 2013